

Урядова уповноважена з
питань гендерної політики

Науково-дослідний
інститут публічного права

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір

Міжнародна науково-практична конференція

15 червня 2023 р.

ЮРИДИКА
ВИДАВНИЦТВО

УРЯДОВА УПОВНОВАЖЕНА З ПИТАНЬ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
«ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ ВИМІР»

Міжнародна науково-практична конференція
15 червня 2023 р.

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 305:34»364»(062.552)
Г34

Укладачі:
Верхотурова-Коновалова М., Козлова Ю.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Науково-дослідного інституту публічного права
(протокол № 7 від 9.06.2023 року)

Г34 Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір :
збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конфе-
ренції 15 червня 2023 р. Науково-дослідний інститут публічного
права. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 346 с.

ISBN 978-617-8263-41-6

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія організаційного комітету Урядової уповноваженої з питань гендерної політики та Науково-дослідного інституту не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Гендерна політика в умовах воєнного стану: правовий вимір», які містять дослідження із проблем.

УДК 305:34»364»(062.552)

ISBN 978-617-8263-41-6 © Урядова уповноважена з питань гендерної політики, 2023
© Науково-дослідний інститут публічного права, 2023

ЗМІСТ

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	12
-----------------------------	----

РОЗДІЛ 1 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Базалук Е. ГЕНДЕРНЕ НАСИЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ	20
Бежевець А. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ	23
Биндюк К., Сударенко О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ПРАВОВІ ОСНОВИ	28
Боброва Ю. ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ЖІНКИ: КРИЗА СТАНОВИЩА, ПОВ'ЯЗАНА ІЗ ШИРОКОМАСШТАБНОЮ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РФ	33
Бовдрич О. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАВОВИЙ ВИМІР	37
Бондаренко І. ЗНАЧЕННЯ ОСНОВ ГЕНДЕРНОЇ ПАРАДИГМИ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЦИХ ПИТАНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	42
Бондарчук Н., Зайцева Є. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	45

Валько В.

ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПРИНЦИПІВ
КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ 48

Верхотурова-Коновалова М., Сеньків А.

ЄВРОПЕЙСЬКІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ
НА ЗАХИСТІ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЧАС ВІЙНИ 53

Гаруст Ю.

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ
НАСЕЛЕННЯ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ В УКРАЇНІ 56

Гузенко О.

ОКРЕСЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ В ОСВІТІ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ 60

Дмитренко Ю.

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 63

Думанський С.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ ОСОБИСТОСТІ
В ПРОЦЕСІ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ 66

Льків Н.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ 69

Кадала В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОСВІТІ
В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ 74

Кармаза О.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ
В ЧАСТИНІ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ
НЕДИСКРИМІНАЦІЇ В УКРАЇНІ 77

Кириченко О.

ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ,
ПРИЧИН ПОЯВИ І ВИДОВОГО ПОДІЛУ ДЕВІАНТНОЇ
ПОВЕДІНКИ ОСОБИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ РІЗНОГО РОДУ
ГЕНДЕРНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 81

Коба М., Коба О.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
В НАЦІОНАЛЬНІЙ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ 85

Ковальчук І.

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ 92

Корнева Т.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 97

Коросташова І.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПИТАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ КОМПЛЕКСНОМУ
ПІДХОДУ «GENDER MAINSTRIMING» 101

Кримець Л.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ
ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ Збройних Сил УКРАЇНИ 105

Кріцак І.

ГРІХОВНА СВОБОДА ЧИ СВОБОДА БЕЗ ГРІХА
З КРИМІНОТЕОЛОГІЧНИХ/ДЕРЖАВНИЦЬКИХ ПОЗИЦІЙ:
ЯКИЙ ШЛЯХ ОБРАТИ? 108

Малетов Д., Жмаєва М.

ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО
ЯК ПРОЯВ ПОРУШЕННЯ ПРИРОДНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ 117

Мелех Л.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
У ТРУДОВОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ
ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ 121

Меркулова В.

ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ 124

Мірошниченко М.

ПОНЯТТЯ «ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА»
У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ 127

Орловська І.

ЕВОЛЮЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ. 129

Пархоменко-Куцевіл О.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ
ПОЛІТИКИ В ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ 133

Петровська С., Ніколенко І.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ 140

Подойніцин В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ 143

Попелюк Р.

ДИСИДЕНТКИ І ВІЙНА: ВПЛИВ ПЕРЕЖИТИХ ПОДІЙ
НА ПРАВОЗАХИСНУ ДІЯЛЬНІСТЬ 146

Політова А.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СЕКСУАЛЬНЕ
НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО
КОНФЛІКТУ (ВОЄННОГО СТАНУ). 149

Протасівська Л.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ЧОЛОВІКІВ
І ЖІНОК В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 155

Прокопик А.

НЕПРЯМА ДИСКРИМІНАЦІЯ ЗА СТАТЕВОЮ ОЗНАКОЮ
В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ 159

Проневич О.

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ІМПЕРАТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СЕКТОРІ ОБОРОНИ 162

Прудка Л.

ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВИЙ ПІДХІД В РОБОТІ
ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ. 168

Слабко К.

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА РЕКРУТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ 171

Сорока Л.

ЦИФРОВЕ НАСИЛЬСТВО ЩОДО ЖІНОК І ДІВЧАТ 175

Терещук М.

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА РОЛІ ЖІНОК
ТА ЧОЛОВІКІВ У ВІЙСЬКОВОМУ КОНТЕКСТІ 178

Timofeyeva L.

HARASSMENT IN THE WORKPLACE:
CRIMINAL LAW ASPECT 182

Філатов В.

ФІКСАЦІЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В СТРАТЕГІЯХ
ПЕРЕХІДНОГО ПРАВОСУДДЯ 187

Фулей Т.

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА ВІЛЬНО ЗАЛИШАТИ ТЕРИТОРІЮ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:
ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ 193

Хардель Р., Хардель М.

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ КОМПЛЕКТУВАННЯ СИЛ
ОБОРОНИ УКРАЇНИ ОСОБОВИМ СКЛАДОМ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 203

Харченко А.

ГЕНДЕРНА ДИСКРИМІНАЦІЯ
ЖІНОК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ 206

Шатрава С., Зінченко Д.

ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ 211

РОЗДІЛ 2

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РЕЗОЛЮЦІЇ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН 1325

«ЖІНКИ, МИР, БЕЗПЕКА»

В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Боровик А., Властиміл Віцен

СИСТЕМА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ
ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ 216

Воловець С., Канцір В.

ГОЛОСИ «НЕВИДИМОГО БАТАЛЬЙОНУ»: ЯК ЖІНКИ ВИБОРЮВАЛИ СВОЄ МІСЦЕ В УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ 223

Дрозд О., Йозеф Зяцько

ІНСТИТУЦІЙНА СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ 227

Даниленко А.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА В ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМИРІ 232

Князева О., Леонідова Л.

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ НПД 235

Козлова Ю.

ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: КОРОТКИЙ ЕКСКУРС В ІСТОРІЮ 238

Луценко Я.

ЩОДО ДОТРИМАННЯ ЗАСАД ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ 241

Макарчук В.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ 245

Негребецький В.

ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОПИТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАНІ ГЕНДЕРНО ОБУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 249

Оксінь В.

ВПЛИВ КОНФЛІКТУ НА БЕЗПЕКУ ЖІНОК ТА РОЗБУДОВА МИРУ У ГРОМАДАХ 252

Петриченко В.

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ – ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ ОЗНАКИ 256

Сороківська-Обіход А.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РЕЗОЛЮЦІЇ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН 1325 «ЖІНКИ, МИР, БЕЗПЕКА» В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ЗА ДОСВІДОМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	260
--	-----

Храбан Т.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОГО ПРЕДСТАВЛЕННЯ У ЗМІ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ	265
---	-----

Шкарупа К.

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК	269
--	-----

Шляхтіна Г.

«ЖІНКИ. МИР. БЕЗПЕКА»: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ ДЛЯ УКРАЇНИ	272
--	-----

Шруб І.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ ЯК ОДИН ІЗ ПРИНЦИПІВ ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ ТА У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	276
---	-----

Панченко О.

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ООН-ЖІНКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ	281
---	-----

**РОЗДІЛ 3
ЗАХИСТ ПРАВ
ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ
В УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ**

Автушенко І.

РОЗШИРЕННЯ ПРАВ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	285
---	-----

Gruzdova V., Koloshko Y.

PECULIARITIES OF THE WAR'S IMPACT ON WOMEN	288
--	-----

Басиста І.

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ
В УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ 291

Джафарова О., Зінченко Д.

ПРАВА ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ
ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ 297

Єсімов С.

ПРО РОЗШИРЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ОБСТАВИН, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ
ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ
ПРАВОПОРУШЕННЯ ЩОДО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ 302

Іванова В.

ЗАХИСТ ПРАВ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ
В УМОВАХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ 306

Куркова К., Ріпенко А.

ДО ПИТАННЯ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА
В УКРАЇНІ У ПЕРІОД ВІЙНИ 310

Миськів Л.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ
В ЧАСТИНІ ГЕНДЕРНОГО БАЛАНСУ 313

Орел С.

ПРИЧИНИ, ЩО ОБМЕЖУЮТЬ УЧАСТЬ
ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ У БОЙОВИХ ДІЯХ 315

Стеців Я.

ЗАХИСТ ПОЛОНЕНИХ ЖІНОК-КОМБАТАНТИВ
У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ 318

РОЗДІЛ 4

**МЕХАНІЗМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ, ЗВІЛЬНЕНИХ З ВІЙСЬКОВОЇ
СЛУЖБИ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я**

Голик М.

ЗАГАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВИЦЬ, ЗВІЛЬНЕНИХ
З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я 323

Кучма О.

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЗВІЛЬНЕНИМ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я	326
--	-----

Клочко А.

ВІЙСЬКОВО-ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	330
--	-----

Любива О.

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ АДАПТАЦІЇ СІМЕЙ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У ТРУДОВОМУ ПРОЦЕСІ ЧЕРЕЗ ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД	333
---	-----

Сіньова Л.

ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ У РАЗІ ЗАГИБЕЛІ (СМЕРТІ) АБО ІНВАЛІДНОСТІ ДЕЯКИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ	339
--	-----

комісії про непридатність до військової служби з виключенням з військового обліку.

Варто зауважити, що в Україні підстави та порядок звільнення з військової служби відрізняються для мобілізованих осіб, військовослужбовців за контрактом, строковиків, офіцерів за призовом та кадрових військовослужбовців.

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» ветерани війни (учасники бойових дій, люди з інвалідністю війни) мають право на безоплатну вторинну правову допомогу. Це означає, що після з'ясування всіх обставин справи та в разі необхідності судового оскарження звільнення чи зверненні до суду для стягнення невикладених сум грошового забезпечення, такій особі може бути призначено адвоката чи юриста-працівника бюро безоплатної правової допомоги коштом держави для представництва в суді та підготовки процесуальних документів.

Кучма О.

доктор юридичних наук, професор,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ, ЗВІЛЬНЕНИМ З ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я

Законодавством України передбачався соціальний захист військовослужбовців (пенсії, допомоги, пільги), який періодично переглядався, зважаючи на потреби військовослужбовців та фінансові можливості держави. Після запровадження в Україні воєнного стану законодавство в частині соціального захисту військовослужбовців стало інтенсивніше розвиватись, удоскона-

люються чинні та запроваджуються нові механізми соціального захисту військовослужбовців.

Ефективність механізму соціального захисту залежить від різних чинників, одним із яких є права обізнаність одержувачів соціального захисту, зокрема, військовослужбовців, звільнених з військової служби за станом здоров'я.

Звісно, нормативно-правові акти, у яких закріплені норми про соціальний захист знаходяться у відкритому доступі в мережі інтернет на сайті Верховної Ради, є роз'яснювальні матеріали на сайтах Міністерств та відомств, також у відкритому доступі висвітлюється інформація у засобах масової інформації і т.д. Але для військовослужбовця (не юриста за освітою), який отримав ушкодження здоров'я, який не має серед рідних і друзів активних представників його інтересів недостатньо користі буде від доступності інформації про соціальний захист, якщо для цього військовослужбовцю самому необхідно здійснювати пошук інформації чи адвоката.

Військовослужбовці, які перебувають на лікуванні у лікувальних закладах після виписки отримують медичні документи і залишаються сам на сам із питанням: а далі що?

Для ефективного механізму правового регулювання соціального захисту військовослужбовців, звільнених з військової служби за станом здоров'я необхідно переглянути взаємодію між військовослужбовцем і державою в частині ініціативи початку вчинення дій для отримання соціального захисту.

Доречно надавати юридичну допомогу військовослужбовцям у лікувальному закладі, щоб при виписці військовослужбовець отримував не тільки медичну документацію та консультацію лікаря а і консультацію юриста та персональну пам'ятку, в якій чітко визначено з якими саме документами і до якого саме органу (назва, адреса, як доїхати, номер телефону, години прийому, працівник, до якого слід звернутися) для отримання якого саме

виду соціального захисту необхідно надати документи. Персональна пам'ятка має максимально детально та доступно висвітлити всі види соціального захисту, на які має право військовослужбовець, які передбачені у законодавстві станом на дату виписки. Дана персональна пам'ятка складається під час консультації юриста, також, за бажанням військовослужбовця під час юридичної консультації йому мають відксерити необхідні документи та сформувати необхідні пакети документів. У майбутньому варто спростити процедури отримання соціального захисту, мінімізувавши особисту участь військовослужбовця у оформленні свого права на соціальний захист. Більшість інформації знаходиться у базах відповідних органів і налагоджений механізм обміну даними, належно побудована комунікація між різними відомствами і закладами припинить потребу у тому, щоб військовослужбовець збирав документи.

Також при наданні юридичної консультації військовослужбовцям варто звертати увагу, що є такі види соціального забезпечення, у яких є застереження, що якщо військовослужбовець має право на таку виплату за цим нормативно-правовим актом та за іншими нормативно-правовими актами, то виплачується тільки відповідно до одного нормативно-правового акту. Тому варто розрахувати всі можливі варіанти і запропонувати найбільш вигідний.

Але самим справедливим варіантом було б на рівні законодавства визначити, що у разі, якщо військовослужбовець отримав соціальне забезпечення не за самим вигідним варіантом, то він має право отримати за іншим нормативно-правовим актом доплату, яка становитиме різницю між соціальними виплатами, обчисленими за різними нормативно-правовими актами, які діяли на час настання соціального випадку.

Також при оновленні механізмів правового регулювання соціального захисту військовослужбовців, звільнених з військової

служби за станом здоров'я необхідно переглядати актуальність витребовуваних документів. Наприклад, незважаючи на те, що з 2007 року скасовано державне обов'язкове особисте страхування військовослужбовців та працівників інших відомств, і у 2022-2023 роках все ще вимагають деякі відомства від одержувачів соціальних допомог надати довідку НАСК «ОРАНТА» для осіб, у яких подія, що давала право на первинне звернення для отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності настала після 01.01.2007 року [1, с.33], хоча у такій довідці немає жодної потреби для таких осіб.

При отриманні соціального захисту військовослужбовці, звільнені з військової служби за станом здоров'я мають отримати юридичну допомогу у медичному закладі, що спростить і роботу відомств, адже до них вже прийде із сформованим пакетом документів одержувач, який буде обізнаний у своїх правах, і військовослужбовець не буде змушений самотійно вирішувати питання отримання соціального захисту. У подальшому необхідно автоматизувати процеси отримання соціального захисту, удосконаливши обмін даними між відомствами та медичними закладами, яких достатньо для призначення різних видів соціального захисту військовослужбовцям, звільненим з військової служби за станом здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Кучма О.Л. Соціальна допомога захисникам: питання актуальності переліку документів для їх отримання. Українська державність: від витоків до сьогодення»: збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ 07 груд. 2022р). – Київ. – С. 32-33